

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ТЕХНОЛОГИИ И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО ЗА I КЛАС (ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Настоящата учебна програма описва съдържанието на обучението за общообразователната подготовка по технологии и предприемачество в I клас и подпомага постигането на ключовата компетентност *инициативност и предприемчивост*.

Учебната програма включва широко разнообразие от теми и дейности, чрез които на практическа основа се усвояват базисните технологични знания, умения и отношения, свързани с технологичната и икономическата грамотност на учениците като съществен елемент на тяхната обща култура. В процеса на практическа дейност се възпитават личностно значимите качества инициативност, предприемчивост и отговорност и се акцентира върху позитивно отношение към труда, към съвременната техника и технологиите. Инициативността и предприемчивостта се разглеждат като следствие от осигуряването в обучението практико-действени условия за избор на активност - самостоятелно вземане на решение и поемане на отговорност за извършваната учебно-трудова дейност от всеки първокласник. Чрез комплекса от технологични знания и умения, обвързани с практиката на хората и житейския опит на учениците, постепенно се изграждат съвременните ключови компетентности, определени с Европейската референтна рамка.

Спецификата на учебния предмет извежда на преден план темите, свързани с конструиране и моделиране, изработване на модели и изделия по инструкции, образец и собствена идея от познати материали. В същото време, тези дейности се разглеждат като среда за изява на гражданските умения, за формиране на умения за работата в група, за възпитаване в предприемачески дух и устойчиво развитие.

Темите се реализират в зависимост от конкретните условия, като се отчитат и актуалността на тематиката, сезонният принцип, дидактическата целесъобразност и индивидуалните възможности, интереси и предпочитания на първокласниците. Очакваните резултати

от обучението се постигат на практико-действена основа с опора на сетивния опит и с приоритет на практическо значимото знание. Във всеки урок се предвижда изработване на изделие или практически упражнения, свързани с овладяване на работа с инструменти и технологии за измерване, очертаване и обработване. Постигането на очакваните резултати от обучението може да се осъществи и чрез дейности извън класните стаи – излети сред природата, дейности, свързани с благородни каузи, за опазване на природната среда, учебни екскурзии, съвместни дейности с родители, проектно-базирано обучение.

Новите понятия се въвеждат на практическа основа и осигуряват начално ниво на технологичната и икономическа грамотност като основа за изграждане на предприемаческа култура.

Учебната програма предоставя свобода при подбора на методи и средства за постигане на очакваните резултати и при конкретизирането на урочните теми. Тя може да се реализира в проекти, проучвания, в опитно-изследователска работа в и извън класната стая, сред природата, на посещение на работно място и др.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО В КРАЯ НА КЛАСА

Области на компетентност	Знания, умения и отношения
<i>Техника и безопасност</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Знае различни начини за задвижване и управление на играчки, модели. • Познава предназначението на колелото и оста в техниката и бита. • Познава правила за безопасно поведение при използване на инструменти и материали. • Използва прости механизми за задвижване на изделия. • Разграничава част, механизъм, машина.

<p><i>Технологии</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Свързва получаването на продукт с необходимостта от извършване на последователни дейности (операции). • Разбира необходимостта от организация и контрол на дейностите. • Познава основни правила за обработване на хранителни продукти – почистване, измиване, нарязване, смесване. • Планира и организира рационално работата си самостоятелно и в група. • Разбира необходимостта да довежда започнатата работа до край. • Познава основни правила за отглеждане на стайни растения и на домашни любимци.
<p><i>Инициативност и предприемчивост</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Има обща представа за основни икономически понятия – труд, цена, стока, услуга, личен бюджет. • Разбира, че за изработването и закупуването на стока или услуга са необходими финансови средства. • Различава видове стоки според предназначението и употребата им – спортни, хранителни. • Проявява инициативност при осъществяване на индивидуална и групова дейност. • Доказва предимствата на извършваната учебно-трудова дейност и резултата от нея.
<p><i>Конструиране и моделиране</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Осъзнава ролята на графичното изобразяване на конструкцията като етап от създаването на изделие. • Изработва изделие по аналогия на реален обект. • Използва снимки, технически рисунки и скици при конструиране и моделиране. • Конструира и моделира, като използва неподвижно свързване на елементи от хартия, природни и подръчни (отпадъчни) материали.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Глобални теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
Планиране и обработка	<ul style="list-style-type: none"> • Обработка хартия и картон, природни, текстилни и отпадъчни (подръчни) материали. • Прилага операциите рязане, биговане, прегъване, връзване, съединяване и оцветяване. • Планира своята работа на основата на графична информация – снимки, технически рисунки, скици. • Познава начини за предварителната обработка на хранителни продукти (миене, почистване, нарязване и смесване). • Полага грижи за отглеждане на стайни растения – поливане, разрохкване на почвата, укрепване, почистване от прах и изсъхнали листа и клонки. • Посочва грижите за отглеждане на домашни любимци. • Сравнява различия в качествата на свое изделие с качествата на образец. 	<ul style="list-style-type: none"> • работно място • план за работа • хранителен продукт • изделие
Инструменти и материали	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява различни материали за изработване на изделия – хартия, картон, текстил, природни материали, отпадъчни (подръчни) материали. • Свързва основни работни инструменти с тяхното предназначение. • Прилага основни правила за безопасност при използване на инструменти за обработка на материали. 	<ul style="list-style-type: none"> • материали • инструменти • шаблон
Уреди, машини, механизми	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява уреди, които работят с електричество. • Използва колела и оси за задвижване на играчки или модели. • Използва инструкции при изпълнение на практическа работа. • Посочва начини за използване на комуникационни средства. 	<ul style="list-style-type: none"> • част • механизъм • машина • комуникация • подвижно съеди-

	<ul style="list-style-type: none"> • Използва начини за подвижно свързване при задвижване и управление на играчки и модели. • Изброява начини за пестене на енергия. • Прилага основни правила за безопасност при работа с инструменти. 	нение
Професии и предприемачество	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва и назовава някои стоки и услуги. • Разбира необходимостта от финансови средства за изработването и закупуването на изделие. • Разграничава собствените потребности като „нужда” или “желание”. • Назовава машини, апарати и техника, използвани в съвременни професии. • Различава професии, свързани с производство на стоки и услуги. • Посочва примери за влиянието на човешката дейност върху околната среда. • Разбира значението на спестяването и даряването. 	<ul style="list-style-type: none"> • цена • стока • услуга • личен бюджет
Конструкции и модели	<ul style="list-style-type: none"> • Предлага и дискутира идеи и решения в практическата работа, представени с техническа рисунка. • Изработва изделия и модели по инструкции, по образец или по собствен замисъл. • Изработва изделия от хартия и картон по отпечатани или очертани с шаблон елементи. • Конструира с готови елементи познати обекти от заобикалящата среда. • Конструира изделия с прилагане на неподвижно свързване на елементи. • Проучва информация от разнообразни информационни източници при конструиране и моделиране на изделие. 	<ul style="list-style-type: none"> • модел • техническа рисунка • неподвижно съединение

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

Годишен брой часове за изучаване на учебния предмет в I клас - 32 часа.

Препоръчително разпределение на часовете

За нови знания	50%
За затвърдяване на новите знания и за обобщение	44%
За диагностика на входното и на изходното ниво	6%

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценката на предлаганите идеи и решения се осъществява в процеса на конструиране и моделиране в практическата работа по изработване на модели и изделия. При оценяването се използват критерии като здравина, функционалност, спазване на пропорции, форма, външен вид, оригиналност на идеята, предимства (полезност) на изделието и на технологията за изработването му и др. Практическите умения се оценяват както чрез отделни задачи, така и чрез комплексната работа по изработване на модели и изделия.

Знания, свързани с конструирането и моделирането, материалите, техниката и технологиите, могат да се диагностицират чрез технически рисунки, снимки или модели. Знанията по предприемачество се оценяват чрез участието на учениците в работа по проекти, чрез проучвателна работа и начално усвояване на икономически понятия.

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Образователните дейности са подчинени на спецификата на конкретните теми и имат междупредметен характер. Те са насочени към придобиване на ключови компетентности:

Ключови компетентности	Примерни дейности и междупредметни връзки
<i>Компетентности в областта на българския език</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ словесно описване на идея; ✓ описване на изделие, техническа рисунка и др.; ✓ използване на текстови информационни източници.
<i>Общуване на чужди езици</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ разпознаване на произхода на български храни чрез сравняване на етикети, написани на чужд език и на български език.
<i>Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологии</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ измерване и оразмеряване на материали; ✓ сравняване на дължини; ✓ записване на резултати от наблюдение; ✓ определяне на мястото за залепване на елементите в изделие; ✓ оразмеряване на хартия и картон, като очертава елементи с помощта на шаблон; ✓ рязане по права и крива линия с външен контур.
<i>Дигитална компетентност</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ използване на разнообразни съвременни информационни източници за търсене на информация по тема.
<i>Умения за учене</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ планиране на дейности по изработване на изделие; ✓ анализиране и описване на модели, изделия; ✓ представя събрана информация по тема; ✓ прилагане на усвоеното в нова ситуация.
<i>Социални и граждански компетентности</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ проявяване на толерантност при работа в група; ✓ обсъждане и вземане на решение по проблем или тема.
<i>Инициативност и предприемчивост</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ представяне на резултати от собствената работа;

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ участие в благотворителни и доброволни инициативи в училище и в района (изложби, базари); ✓ участие в ролеви игри, свързани с професиите; ✓ събиране на информация за познати професии; ✓ проучване и сравняване на стоки, класифицирани по вид – спортни и хранителни стоки; ✓ проучване на безопасни начини за обработка на хранителни продукти – почистване, измиване, нарязване, смесване; ✓ събиране на информация за грижите за отглеждане на стайни растения и на домашен любимец.
<i>Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ изработване на рисунка за представяне на идея; ✓ изработване на изделия и опаковки за подарък; ✓ събиране на информация за подготовката за празници и обичаи; ✓ използване на хартия, картон, природни материали и текстил в творчески дейности; ✓ рисуване и оцветяване на елементи на изделия, свързани с игри, празници и обичаи.
<i>Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ поддръждане и почистване на работното място; ✓ участие в дискусии по здравно-екологични теми; ✓ планиране на екологични дейности на територията на училището; ✓ събиране на отпадъчни материали и в природозащитни дейности.

Забележка: Посочените дейности са примерни и не изчерпват възможностите за изграждане на междупредметни връзки.